

PINK PEOPLE

**1985
NO 3
MEI-
JUNI**

**LOSSE
NO'S
EEN
PIEK**

GRONINGEN 29 JUNI
ABNORMAAL VEELZIJDIG

"PINK-PEOPLE"

tweemaandelijks uitgave door 't
N.V.I.H. - COC - VENLO.

Blad met informatie en meningen.

Abonnement: fl. 15,00 per jaar
(gironummer 5574187 t.n.v.
penningmens COC Venlo), onder
vermelding van: P.People.

Informatie over lidmaatschap
en/of abonnement, oftewel voor
het inzenden van reacties
en/of opgeven van advertenties:

N.V.I.H. COC VENLO
REDAKTIE PINK PEOPLE

POSTBUS 611
5900 AP VENLO.

REDAKTIETEAM:

JOHN WIJNHOFEN.
VERONIQUE NIEL.
BEN JANSSEN.
PETER VENNEKENS.

L A Y - O U T :

HAY KEMPEN.
CLEMENS LANTMAN.

inhoud

	pag
Van de redactie	3
Ombudsteam	4
29 juni: Abnormaal veelzijdig	5
Pingpongen	6
Gokken & gebak	9
Geknipt	10
Aids	12
SIR	13
Verkrachting: 'n waarom	15
Solidair voor f25,-	16
Koek(k)oek !	17
Woningdelers	18
Info	22
Nairobi 1985	23
Puzzel no 3	27

OVER INGEZONDEN BRIEVEN...

Tot haar grote genoegen bespeurt de redactie van Pink-People bij de lezers en lezeressen een toenemende geneigdheid om via ingezonden brieven te reageren op de inhoud van dit blad. Gaarne blijven wij onze ruimte openstellen voor uw meningen. Wel verzoeken wij u rekening te houden met de onderstaande spelregels:

1. voor de inhoud van de ingekomen brieven/mededelingen zijn de auteurs zélf verantwoordelijk;
2. brieven worden niet geplaatst dan met vermelding van de naam van de opstelster/opsteller, tenzij uitdrukkelijk wordt verzocht deze naam -die dan wel bij de redactie bekend moet zijn- niet te openbaren;
3. de redactie behoudt zich het recht voor ter plaatsing aangeboden stukken in te korten;
4. Pink-People is het orgaan van de afdeling Venlo & omstreken van de N.V.I.H. - COC; de redactie heeft uiteraard een zekere onafhankelijkheid; ook kritiese geluiden ten opzichte van 't COC moeten gepubliceerd kunnen worden; desalniettemin voelt de redactie zich ten eerste verbonden met de doelstelling van de COC-afdeling; de redactie voert haar werk dus uit in dienstbaarheid aan de homobevrijding... de strijd tegen homo-onderdrukking; DAARBIJ WIJST ZIJ ELKE FORM VAN DISKRIMINATIE AF.
Ingezonden stukken met een diskriminatoire karakter -een lid van de Centruumpartij zou bijvoorbeeld op de gedachte kunnen komen ons periodiek te gebruiken voor verspreiding van zijn/haar mening- zullen derhalve geweerd worden.
Komen dergelijke artikelen toch bij ons binnen, dan veroorloven wij ons daarmee te doen, wat ons passend voorkomt;
5. reacties op redactionele mededelingen/verhandelingen zullen worden beantwoord door dat lid van de redactie, dat een bericht heeft verzorgd;
6. uiteraard is de redactie bereid desgevraagd over het door haar gevoerde beleid verantwoording af te leggen:
  - in een vergadering van de afdeling Venlo & omstreken van het COC,
  - aan ingezonden-brieven-schrijvers/-sters in voorkomende individuele gevallen.

Hij ligt weer voor je, Pink People nummer 3. Het kostte heel wat zweetdruppels, zo als gewoonlijk, maar deze keer niet alleen van de inspanning maar ook van het prachtige zomerweer (het werd ook hoog tijd).

Het was ook mooi weer op 30 mei, de ROZE DONDERDAG in Venlo. Alle plussen en minnen bij elkaar geteld is het een geweldige dag geworden; alleen al de belevenis dat er zoveel potten in Venlo waren was voor mij de moeite waard.

Het thema van deze Pink People is, hoe kan het ook anders, de Roze Zaterdag. Verderop in deze Pink People vind je meer informatie erover, vrij summier weliswaar, maar er was ook vrij weinig voorhanden. Als je meer wil weten over de Roze Week en Zaterdag bel dan het infonummer in Groningen (050-775356 of 050-124611) want het wordt echt de moeite waard om te gaan, ook de Roze Week!! Het is misschien een goeie tip om je vakantie daar door te brengen in het tentenkamp.

Ook deze Pink People is weer later uitgekomen als gepland was, maar we lopen de achterstand al in. Als iedereen de kopij voor de volgende keer op tijd inlevert zou het moeten lukken om Pink People nummer 4 volgens plan te laten verschijnen.

Dan nog iets, en niet zomaar iets! De redactie is zeer ontvankelijk voor kritiek maar vooral voor complimentjes. Behalve de twee ingezonden brieven van het afgelopen half jaar krijgen we van jou nooit te horen hoe je het vindt dat wij zoveel werk van ons afdelingsblad maken. En we doen het echt voor jullie. Je kunt je voorstellen dat het frustrerend werkt als je nooit te horen krijgt of iemand je werk goed vindt of niet. Zo ervaren wij dat ook binnen de redactie en niet te vergeten de lay-outers en de typiste.

Ik weet ook dat het tijd en moeite kost om in de pen te klimmen en een paar letters op papier te zetten, maar doe het eens eindelijk. Dit laatste is een noodkreet. We hebben er natuurlijk geen zin meer in als we het idee krijgen dat we

het allemaal voor onszelf aan het doen zijn.

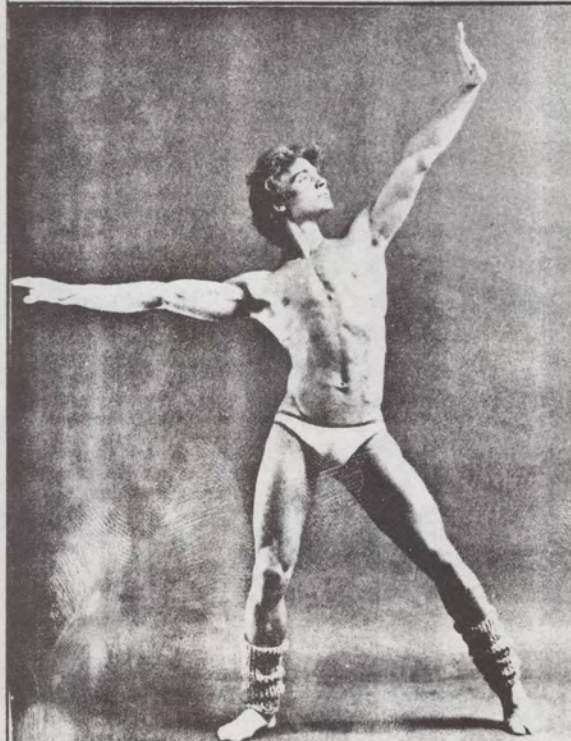
Dat wat jij schrijft hoeft ook niet persé gepubliceerd te worden als je dat niet wilt, maar laat gewoon eens wat van je horen, zodat wij weer wat nieuwe energie krijgen en weten voor wie we nu eigenlijk schrijven en Pink People in elkaar zetten.

Dat was het voor deze keer van de redactie.

Veel plezier in Groningen en zorg dat Groningen één dag in de Roze Wolken leeft!

MEDEDELING VAN HET DAGELIJKS BESTUUR

In deze Pink People geen rubriek 'Achter de bestuurstafel...'

OMBUDSWERK IN VENLO.

Na enkele maanden van intensieve voorbereiding ging onlangs het PvdA Ombudsteam in Venlo officieel van start.

In het hele land zijn er ombudsteams van de PvdA actief, nu in Venlo dus ook.

Het blijkt nodig, want in onze samenleving waar regels steeds maar ingewikkelder worden zijn macht, kennis en inkomen nog steeds oneerlijk verdeeld.

Het Ombudsteam stelt zich tot doel mensen te helpen die om welke reden dan ook in de knoel zijn geraakt of problemen hebben met instanties, wetten en regelingen.

Het Ombudsteam houdt zich onder andere bezig met:

- huisvesting;
- belastingen;
- uitkeringen;
- subsidies.

Het Ombudsteam kan helpen met het invullen van lastige formulieren of met het opstellen van moeilijke brieven, zoals bezwaarschriften en in beroepszaken.

Ook bemiddelt het Ombudsteam als dat nodig is, met een instantie of verhuurder en wijst de hulpvra(a)g(st)er op haar/zijn rechten. Je staat dan niet alleen.

Samen met jou, zal het Ombudsteam voor veel problemen een oplossing kunnen vinden.

En mocht het niet lukken, dan brengt het Ombudsteam je tijdig in contact met een deskundige.

Soms is er helaas niets aan je klacht te doen.

Er zijn problemen, die voor grote groepen mensen om een oplossing vragen.

Die problemen probeert het Ombudsteam langs politieke weg op te lossen.

Daarom heeft de PvdA óók een Ombudsteam in de Tweede Kamer en beschikt het Ombudsteam in Venlo over goede contacten met de gemeenteraadsfracties.

Het ligt zeker niet in de bedoeling van het Ombudsteam om het zoveelste "stofje" te zijn in de lappendeken van hulpverlenende instanties.

Vandaar dat in voorkomende gevallen ook mét de bestaande hulpverleningsinstanties zal worden samengewerkt.

Voor degenen die van de diensten van het Venloos Ombudsteam gebruik wensen te maken staat tijdens kantooruren een speciaal telefoonnummer(077-12804) ter beschikking.

Nadat men zijn/haar problemen heeft duidelijk gemaakt, wordt door het Ombudsteam bekeken hoe het beste aan de hulpvraag tegemoet kan worden gekomen.

De organisatie is zodanig opgezet dat meestal nog dezelfde dag met de hulpvrager persoonlijk contact wordt opgenomen.

Het team bestaat uit zes mensen die regelmatig alle zaken doorspreken en afstemmen.

HET PvdA OMBUDSTEAM HELPT U GRATIS EN U HOEFT GEEN LID TE WORDEN VAN DE PvdA.

collectief
[redacted] café
de [redacted]
klinker [redacted]

roersingel 18
Roermond.
04750-30007

Openingstijden

maandag/donderdag: v.a. 19.00 uur
vrijdag/zaterdag : v.a. 14.00 uur

29 juni: abnormaal veelzijdig

Roze zaterdag op 29 juni in Groningen.

Pink Pronkjewail, pot en flikker
verzet-je in Groningen.

Onder dit motto wordt op zaterdag 29 juni
de landelijke potten- en flikkerdag in
Groningen gehouden.

Op deze Roze Zaterdag protesteren potten
en flikkers tegen hun onderdrukking.

De organisatie van de dag is in handen
van het Roze Front, een landelijk samen-
werkingsverband van verschillende homo-
groeperingen, onder andere uit politieke
partijen, actiegroepen en het COC.

De Roze Zaterdag is een jaarlijks terug-
kerende, landelijke protestdag van potten
en flikkers.

Elk jaar wordt hij in een andere stad in
Nederland gehouden.

Zo was de dag voorgaande jaren al in
onder andere Den Bosch, Amersfoort en
Nijmegen.

Dit jaar heeft het Roze Front gekozen
voor Groningen.

Strijdbaarheid.

De Roze Zaterdag dit jaar in Groningen
zal verschillen van voorgaande jaren.

Dit jaar wordt er geen demonstratie ge-
houden, maar een manifestatie.

Door de binnenstad van Groningen ver-
spreid zullen een aantal podia zijn,
waarop activiteiten en optredens plaats-
vinden.

Daarnaast wordt aan de deelnemers van de
dag gevraagd op eigen wijze actie te voe-
ren en uiting te geven aan hun strijd-
baarheid.

Die strijdbaarheid, in al zijn facetten,
zal dit jaar het thema zijn van de Roze
Zaterdag.

De dag wordt afgesloten met een groot
feest.

In de week voorafgaande aan de Roze
Zaterdag zal een tentenkamp voor potten
en flikkers worden gehouden in het
Groninger Stadspark.

Van 23 tot en met 29 juni kunnen potten
en flikkers uit Nederland en andere lan-
den hier samen discussiëren, acties
voorbereiden en naar theater- en muziek-

voorstellingen kijken.

Over het thema van de Roze Zaterdag ver-
schijnt binnenkort een krant met als rode
draad daarin "potten en flikkers strijden
voor abnormale veelzijdigheid".

Door middel van interviews met potten en
flikkers van verschillende leeftijden,
achtergronden, kleur, enz. wordt ingegaan
op de verschillende manieren waarop potten
en flikkers strijdbaar zijn, en wellicht
hun strijd ook breder maken dan specifieke
homostrijd. Verschillende onderwerpen,
zoals seksualiteit, relatievormen, poli-
tiek, homocultuur versus strijdcultuur
komen hierbij aan de orde om de veelzij-
digheid van die strijd te belichten.

Het Roze Front roept zoveel mogelijk
mensen op om op 29 juni met een plan
naar Groningen te komen.

Mocht je ideeën hebben voor activiteiten
die door grote groepen gedaan kunnen wor-
den, en die voor de deelnemers weinig
voorbereiding vergen, neem dan even
contact op met het Roze Front,
postbus 2174, Groningen, telefoon
050-124611.

Ook financiële steun is van harte welkom
Mensen die het Roze Front willen steunen
kunnen dit doen door hun giften, of
rentevrije leningen te storten op
bankrekening 95 49 80 719 van de
Bondspaarbank, t.n.v. Roze Front '85.
Verdere inlichtingen: Roze Front '85,
Zuiderdiep 74, Groningen.
Telefoon 050-124611

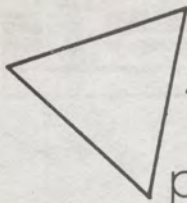
Mededeling voor de redacties:

Nadere informatie over de Roze Zaterdag
kunt u krijgen bij:

Jannet, tel nr.050-775356, of bij het
Roze Front, tel nr. 050-124611.

VROUWEN IN HET COC

- VAN TOEN NAAR NU

7 december 1946: het Cultuur en Ontspanningscentrum 'De Shakespeareclub' wordt opgericht. De start van het COC. Van het begin af aan is het COC een vereniging geweest van homoseksuele mannen én vrouwen. In deze folder staat hoe de geschiedenis van vrouwen in het COC is verlopen.

1946 - 1960: ONDERGEDOKEN

De eerste tijd zijn er weinig vrouwen lid: 10% van het ledental. En de vrouwen die lid zijn, laten zich weinig zien. Er wordt veel gepraat over waarom er toch niet meer vrouwen bij het COC zijn. Het is een vicieuze cirkel: er komen weinig vrouwen, het COC heeft vrouwen dan ook weinig te bieden en daardoor trekt het geen nieuwe vrouwen aan. Het is in deze tijd ook moeilijk voor je lesbisch-zijn uit te komen. Artikel 248-bis (dat homoseksuele handelingen van meerderjarigen met beneden-21-jarigen strafbaar stelt) is niet alleen bedreigend voor mannen: ook vrouwen kunnen opgepakt worden. Bovendien is het COC een juridisch niet-erkende vereniging. De overheid dreigt regelmatig het COC en zijn blad te verbieden. De beeldvorming over homoseksualiteit gaat in die tijd uit van het Derde Geslacht: de 'homoseksuelen' vormen een geslacht tussen mannen en vrouwen in. Lesbisch-zijn betekent dat je mannelijk bent (in uiterlijk, gedrag). Dit beeld heerst zowel buiten als binnen het COC. In De Vriendschap, het toenmalige verenigingsblad, schrijven mannelijke deskundigen dan ook over het Derde Geslacht als over één groep, alsof het niet uitmaakt of je vrouw of man bent.

ZICHTBAAR

Langzaam maar zeker gaan vrouwen invloed uitoefenen op het beeld van hun eigen homoseksualiteit.

In de jaren '50 verschijnen steeds meer artikelen van vrouwen zelf in De Vriendschap. Vrouwen worden ook in levende lijve zichtbaarder op het COC: de pingpong-avonden, elke eerste maandag van de maand, trekken een grote groep vrouwen aan.

In 1960 organiseren vrouwen zich voor het eerst apart: de Vrouwenkern wordt opgericht. Er komen allerlei activiteiten voor vrouwen.

Vooraf beroemd geworden zijn de Vrouwenlanddagen. Tussen 1961 en 1965 wordt er jaarlijks zo'n dag gehouden, steeds een drukbezochte en uitbundige gebeurtenis. Ook bevecht de Vrouwenkern een plek voor en door vrouwen in De Vriendschap.

ONTWIKKELINGEN

De maatschappelijke situatie van homoseksuelen verandert langzaam maar zeker. In 1971 wordt 248-bis afgeschaft en in 1973 wordt het COC juridisch erkend door Koninklijke Goedkeuring. Dit geeft een enorm gevoel van opluchting en maakt dat homoseksuele vrouwen en mannen meer naar buiten durven komen.

Ook de maatschappelijke positie van vrouwen verandert. Vrouwen begeven zich op steeds meer terreinen die daarvoor als exclusief mannelijk bestempeld werden. Ook veel lesbische vrouwen worden actief in de sterk opkomende vrouwenbeweging. Daar blijkt echter vooral aandacht te zijn voor hetero-eisen, zoals abortus en chrèches.

Onder invloed van de tweede feministische golf gaan COC-vrouwen ook binnen de vereniging de vrouwenstrijd aan.

Ze beseffen dat man/vrouw-verschillen ook daar een grotere rol spelen dan altijd gedacht werd en willen in aparte vrouwen-groepen samenwerken. Dat gaat niet zonder slag of stoot: apart werken wordt in strijd geacht met het principiële gemengde COC-ideaal.

Een aantal vrouwen(groepen) stapt teleurgesteld op. Er ontstaan autonome pottengroepen, zoals Paarse September. Maar in het COC gaan de ontwikkelingen toch door.

De vrouwen bevechten dat op het landelijke congres van 1975 wordt vastgelegd dat vrouwen het recht hebben binnen de vereniging haar eigen activiteiten te organiseren.

STERK VROUWENWERK

Nu in 1985, is een derde van de COC-leden vrouw. Plaatselijke vrouwengroepen ontwikkelen haar eigen beleid. Zij hebben er samen voor gezorgd dat er bijna jaarlijks congresbesluiten over de positie van het vrouwenwerk binnen de vereniging verder werden ingevuld.

Op meer dan 20 plekken draaien nu autonome vrouwengroepen, die allerlei activiteiten ontplooiën. Van soosavonden en praatgroepen tot acties en culturele activiteiten. Ook zijn er vaak aparte activiteiten voor meiden of 40+-vrouwen.

Ook op landelijk niveau is het vrouwenwerk steeds uitgebreider en autonomer geworden. Er zijn trainingen alleen voor vrouwen. SEK, het huidige verenigingsblad, heeft een aparte Vrouwenredactie. En op internationaal niveau is Interpot actief: zij onderhoudt contacten met lesbische vrouwen over de hele wereld.

TOEKOMST

In de loop van 40 jaar is er heel wat veranderd. Het COC is niet meer 'die mannenclub waar vrouwen toch niks te zoeken hebben!'. COC-vrouwen hebben haar eigen plek binnen de vereniging verworven. En we gaan door, bv. met het opstellen van een autonoom beleidsplan voor het vrouwenwerk.

Naar buiten toe willen we een duidelijk gezicht laten zien. COC-vrouwengroepen mengen zich in het emancipatiebeleid van gemeenten, provincies en de landelijke overheid. We ontwikkelen onze eigen lesbische politieke eisen, zo veel mogelijk samen met andere lesbische groepen.

De komende tijd zijn twee dingen heel belangrijk: een sterk lesbisch netwerk door het hele land opzetten en de vrouwenbeweging duidelijk maken dat we van die kant solidariteit terug verwachten!

In het COC kun je een heleboel leuks doen en met het COC kun je een heleboel goeds bereiken. Samen met een heleboel andere vrouwen.

Word lid van het COC!

voor noord-limburg

Gewest

Homo's
feesten opMarkt
Venlo

* Als onderdeel van een landelijke toer deed het Gay Promotion Team van het Roze Front – de overkoepelende organisatie van homo-bewegingen – gistermiddag de Markt in Venlo aan.

Homofiele mannen en vrouwen van het COC-Venlo en het Roze Front hadden het stadhuis versierd, deelden pamfletten en ballonnen uit aan voorbijgangers en tracteerden ze op koffie, driehoeksvormige roze gebakjes en muziek. In de promotiebus van het Roze Front, die vlak voor het stadhuis werd geparkeerd, kregen voorbijgangers informatie over wensen en doelstellingen van de homo-beweging. De actie is een van de her en der in het land georganiseerde homo-feesten, die ter voorbereiding dienen op de roze week die vanaf 29 juni in Groningen wordt gevierd.

DAGELIJKS GEOPEND vanaf 21 uur dinsdag gesloten

zwembad 30°
jet streamer
stoombad
finse sauna
zonnedek
bar
petit restaurant
solarium

gay saunaclub

THE PLUNGE

Dagelijks van af 13.00 uur
Elke vrijdag en zaterdag
nachtsauna
tel. 04750-33119

KOFFIE-CORNER

"FLORENSKE"

DAGELIJKS GEOPEND van 11 tot 23 uur

SWALMERSTRAAT 40 ROERMOND tel: 04750-33119

gay bar
SJINDERHANNES

dagelijks van 21 u. 's maandags gesloten
swalmerstraat 42
ROERMOND ☎ 04750-33119

clublokaal motorsportclub
THE RURALS M.C.
leertraffen: elke 7^e en laatste zaterdag van de maand

gokken & gebak

door: Peter Vernekens.

Op 30 mei jongstleden bezocht de Roze Bus en het Gay Promotion Team van het Roze Front uit Groningen, Venlo.

De globale opzet van deze 30 mei was:

- ontvangst van het G.P.T. (29 mei),
- 's middags werd in de soos van het COC, informatie verstrekt over de Roze Zaterdag en er werd een discussie gestart met als onderwerp: 'emancipatie, strategie en strijdbaarheid',
- vervolgens trokken de aanwezigen naar de markt, waar het plein werd omgetoverd in een terras, waar balonnen en gebakjes aan het winkelend publiek werden uitgedeeld,
- 's avonds vonden akties plaats: de flikkers pasten jurken bij C&A en de potten zongen de koopavondgangers toe, aansluitend werd er nog even gezamenlijk gegokt in een der beruchte speelhallen!
- afsluiting met een swingfeest.

Enige indrukken.

De deelname door COC leden en andere bij de homobevrijding betrokkenen, was - gevoelsmatig - gering; de inzet van degenen die op 30 mei belangstelling toonden, was daarentegen prima.

In Pink People is al verscheidene keren over akties en aktiestrategieën geschreven. Ook binnen het COC Venlo komt dit punt regelmatig aan de orde. Op 30 mei werd nog eens duidelijk:

- dat er grote variëteit bestaat in op welke wijze homoos zich strijdbaar willen (en feitelijk ook) tonen. Er zijn mensen die willen provoceren door uiterlijk en gedrag en zich kleden. Er zijn mensen die zich vooral toeleggen op politiek. Er zijn mensen die steeds weer de discussie met hun/haar omgeving willen aangaan;
- dat er bij vele afdelingsmensen ook een zekere matheid is aan het ontstaan. Je bereikt de meeste COC leden, laat staan homoos, nauwelijks en je hebt weinig vat op de heteroseksities ingestelde samenleving. Wel leeft er de bereidheid hieraan iets te doen: door het aanbieden van een breed programma van COC activiteiten, door een identifikatiemogelijkheid te zijn voor jongeren en door toch maar weer akties te voeren, zoals later

op 30 mei werd bewezen. Waaraan grote behoefte bestaat is in ieder geval: meer betrokkenheid van met name nieuwe leden en inspirerende ideeën.

De organisatie van de Roze Donderdag in Venlo was niet vlekkeloos, maar dat mocht de pret - terecht - niet drukken. Een goede organisatie blijft voor de homobevrijdingsstrijd wel uitermate belangrijk.

Reakties van het publiek op die 30 mei, met betrekking tot het georganiseerde marktgebeuren en de akties in de avonden waren zelden negatief van toonzetting, nieuwsgierigheid had de overhand. Van een daadwerkelijke betrokkenheid bij de homostrijddoeleinden - zo die aan de orde kwamen in gesprekken en dergelijke - bleek mij niets. Konklusie: Er was sprake van een tolerantie op afstand, waarvan ik niet weet of die niet zal omslaan in homohaar wanneer het publiek direkter wordt gekonfronteerd met homoseksualiteit...

De pers heeft - lokaal en regionaal - op meevallende manier aandacht aan de dag besteed.

OPLOSSING van SPIRAAL-PUZZEL Nr. 20

E L A S T I C I T E I T E R A T I
 A S T E R O I D E N C E F A L I E
 N O O G E N D I E N A A R I S T T
 E B A M E T E O O R A K E L T I W
 M E D E P I R O O T T O M B O S A
 M L E O I E K T E G E L A A T O T
 A L R R Z T A L I E K W A A E L T
 R E E F P I G I E F S K N L L A R
 U P K A E U C C R E T E I A E T I
 T P A N I T L E D J T R M A S I B
 S A B O T A G E N R E D O F P O U
 O S N R T K E L E S K E R T L N T
 G I E L E G N E N I E D A N A I I
 N R E B A C A M A R D O L E M S E
 A A I L A T I E T I V I T C E F F

Volkskrant: 4-4-'85

Tandarts weert homo...

Een man die al meer dan drie jaar onder behandeling is bij de afdeling Mondhygiëne van de Universiteit van Amsterdam, krijgt half februari te horen dat zijn afspraak voor de volgende dag niet doorgaat. Als hij zes weken later opbelt voor een nieuwe afspraak, wordt hem te verstaan gegeven dat er van behandelen voorlopig geen sprake kan zijn. Er moeten eerst speciale maatregelen voor hem worden getroffen.

Hoezo? Meneer had een keer langs zijn neus weg verteld dat hij deelnam aan het onderzoek dat de Amsterdamse GG en GD instelt onder drieduizend homoseksuele mannen met wisselende contacten. Een leerling-mondhygiëniste trok daaruit — ten onrechte — de conclusie dat de patiënt dus ook wel aan AIDS zou lijden. Met gemeld gevolg.

PSP-gemeenteraadslid Bob van Schijndel trok afgelopen vrijdag over dit voorval aan de bel bij B en W. Volgens hem is hier sprake van „een niet op kennis van zaken gebaseerde hysterische reactie, die leidt tot discriminatie van homoseksuelen die deelnemen aan het onderzoek van de GG en GD.” Hij vraagt B en W maatregelen te nemen om de „AIDS-hysterie de kop in te drukken”.

Volkskrant: 3-6-'85

AMC begint spreekuur voor adviezen over Aids

AMSTERDAM (ANP) — Het Academisch Medisch Ziekenhuis bij de Universiteit van Amsterdam (AMC) gaat door een speciaal spreekuur informatie en adviezen geven over Aids aan alle personen en instanties die daarom vragen. Het Academisch Medisch Centrum heeft drie jaar Aids-patiënten onderzocht en verpleegd en wil de opgedane praktische ervaring nu ook ten dienste stellen van andere instellingen. Dat heeft het AMC zaterdag meegedeeld.

Volgens het ziekenhuis brengt het stijgend aantal patiënten met Aids of met mogelijke voorstadia van deze ziekte met zich mee dat ook andere ziekenhuizen en instellingen voor gezondheidszorg steeds meer met deze problematiek te maken krijgen.

Volgens het AMC is de ruimte voor het geven van voorlichting geschapen met een subsidie van het Preventiefonds en het ministerie van WVC, waardoor extra medisch en verpleegkundig personeel kon worden aangetrokken.

...wegens kans op AIDS

Prof. S. Thoden van Velzen, decaan van de subfaculteit Tandheelkunde, bevestigt het voorval. Hij zegt dat de man is gevraagd even te wachten totdat de afdeling Mondhygiëne een beleid heeft vastgesteld voor de behandeling van patiënten die misschien drager van het AIDS-virus zijn.

„Wij behandelen iedereen. Het is zeker niet onze bedoeling homoseksuele mannen te weren”, aldus Thoden van Velzen. „Maar we hebben voor ons personeel nog geen instructies over voorzorgsmaatregelen bij AIDS, zoals die er wel zijn voor patiënten met het hepatitis-B- („geelzucht”) virus.

Tandartsen lopen een zeker risico besmet te worden met het hepatitis-virus. Ter bescherming zouden ze eigenlijk met handschoenen en een mondmasker moeten werken.”

„Ik heb contact gezocht met dr Coutinho van de GG en GD, de man die alles van AIDS afweet.

Maar die moest een beetje lachen om mijn voorstel patiënten die misschien drager zijn van het AIDS-virus, te behandelen als een drager van het hepatitis-B-virus.

Het AIDS-virus is veel zwakker en de besmettingskans veel geringer, zo wordt nu althans aangenomen.”

Thoden van Velzen geeft toe dat in het geval van de homoseksuele man wat onzorgvuldig is gehandeld. „Die zaak had beter afgehandeld kunnen worden.” Inmiddels is er een nieuwe afspraak gemaakt.

Een voordeel van de affaire is wel, aldus Thoden van Velzen, „dat de kwestie nu de nodige aandacht krijgt, ook van de overheid. De voorzorgsmaatregelen die we moeten nemen kosten tenslotte geld”.

Volkskrant: 7-5-'85

Brazilië bang voor homo's

PORTE ALEGRE — De burgemeester van Capao da Canao, een plaats bij de Braziliaanse stad Porto Alegre, heeft een congres van Zuidamerikaanse homo's dat daar binnenkort zou plaatsvinden verboden, wegens het gevaar voor de openbare gezondheid.

Volkskrant: 6-5-'85

„Homosexueel gedrag blijft reden uitsluiting uit katholieke kerk”

Van onze verslaggever

LEIDEN — De rooms-katholieke kerk kan haar houding ten aanzien van homoseksuelen niet ter discussie stellen. De apostel Paulus maakt duidelijk dat homosexueel gedrag mensen van de kerk uitsluit. Over de vrouw in het priesterambt is wel discussie mogelijk. Dit heeft de bisschop van Haarlem mgr H. Bomers zaterdag in Leiden gezegd.

Hij was aanwezig op een bijeenkomst van een rooms-katholieke jongerengroep in Leiden die de „integrale leer” van de katholieke kerk wil vasthouden. Volgens de Haarlemse bisschop studeert het Vaticaan nog op mogelijkheden om vrouwen tot het ambt toe te laten. Hij zag daarbij wel theologische moeilijkheden, omdat Christus alleen mannen tot het apostelambt heeft gekozen. Ook is de eucharistie een heropvoering van het lijden en sterven van Christus. „Degene die Christus opvoert moet wel een man zijn”, aldus Bomers.

Volkskrant: 14-5-'85

„Uitspraken bisschop Bomers over homo's discriminerend”

AMSTERDAM (ANP) — De Katholieke Theologische Hogeschool Amsterdam (KTHA) vindt de uitspraken van bisschop Bomers van Haarlem over homoseksuelen discriminerend en vernederend. De KHTA besloot maandag aan haar verontwaardiging uiting te geven door in twee landelijke dagbladen per advertentie stevige kritiek op Bomers te leveren.

Op een congres in Leiden kreeg Bomers 4 mei een vraag voorgelegd over homofilie en de kerk. De bisschop verklaarde toen dat de houding van de kerk jegens homoseksuelen niet ter discussie kan worden gesteld en verwees naar een brief van de apostel Paulus, die daarin duidelijk maakt dat homoseksueel gedrag mensen van de kerk uitsluit.

Nadat de eerste reacties op deze berichtgeving waren losgekomen, gaf het bisdom Haarlem op 7 mei een communiqué uit, waarin wordt gemeld dat de bisschop op de bewuste bijeenkomst inderdaad een vraag over homofilie heeft beantwoord. Volgens het persbericht luidde zijn antwoord echter: „Daar wil ik nu principieel niet over praten, want al die discussies leiden maar tot misverstanden. Waarom leest u niet wat Paulus hierover schrijft in hoofdstuk 1 van de Romeinen-brief?”

ADVERTENTIE

Volkskrant: 13-5-'85

De Algemene Vergadering van de Katholieke Theologische Hogeschool te Amsterdam, bijeen op vrijdag 10 mei 1985

Kennis genomen hebbend van de berichtgeving in de Volkskrant en in Trouw van 6 mei j.l. met betrekking tot de uitspraken van de bisschop van Haarlem, mgr. H. J. A. Bomers, over als **homosexueel levende mannen en vrouwen**, spreekt in meerderheid haar grote verontwaardiging en zorg uit over deze uitlatingen. Zij meent dat deze uitspraken discriminerend en daardoor vernederend genoemd moeten worden voor een grote groep kerkleden en zij distantieert zich openlijk en met nadruk van deze uitspraken van de bisschop onder wie die Hogeschool ressorteert.

Juf is óók zo bij de Heer ^{VK 18/5/85}

„Er is een ding dat ik graag aan de orde zou wil stellen. Ik ben namelijk lesbisch en ik zou graag willen weten hoe daar binnen uw instituut over gedacht wordt.”

„De kans is groot dat u daar moeilijkheden mee krijgt. Het hangt er wel van af of u praktiserend bent.”

„Ik ben praktiserend.”

„Dan verwacht ik veel skeptische geluiden en denk zeker dat daar moeilijkheden over komen. (...) Bij ons denkt het bestuur daar zo over dat mensen met die geaardheid geholpen moeten worden. Misschien heeft u dat niet nodig, maar zo wordt er wel over gedacht.”

„Denkt u er zelf ook zo over?”

„Ja.”

„Ik voel me wel als een onmens afgedaan.”

„Het is wel moeilijk, maar net als de gehandicapte mens moet men met het gemis leren leven. En... als het goed is horen we bij dezelfde Heer.”

Dat is één voorbeeld van een gesprek over lesbisch zijn in het onderwijs, opgetekend in het zojuist verschenen boek *Juf is ook zo!* (uitgeverij SUA, Amsterdam)

Het boek verscheen op initiatief van de groep Lesbische Vrouwen in het Onderwijs (LVO) en er staan gesprekken in van leraressen met verschillende scholen. Zij belden op een vacature en vroegen of het zin had een brief te schrijven vanwege hun geaardheid.

De scholen reageerden verschillend: „Ik vind het net als bij een politieke partij. (...) Je mag stemmen wat je wilt, maar je hoeft er niet mee te koop te lopen”. Een andere reactie is: „Het komt bij ons op school niet voor”.

Bij een sollicitatiegesprek blijkt de vraag „Bent u gehuwd?” niet eenvoudig. Als tijdens de sollicitatieprocedure naar voren komt dat de sollicitante lesbisch is, krijgt men te horen: „Waarom hebt u dit niet meteen verteld?”

Volkskrant: 18-5-'85

Volkskrant: 3-6-'85

LITERATUURSTUDIE DOCTORAALSCRIPTIE: „Opvoeding door lesbische moeder niet nadelig”

^{VK 3/6/85} Van onze verslaggever

GRONINGEN — Kinderen die worden opgevoed door een lesbische moeder gaat het net zo goed of slecht als kinderen die worden grootgebracht in traditionele of een-oudergezinnen. De afwezigheid van een vader heeft geen nadelen tot gevolg. De vaak hardnekkige vooroordelen waarmee lesbische moeders en hun kinderen te maken krijgen hebben meestal te maken met afwijzing door de samenleving.

Deze ervaringen en conclusies haalde de Groningse studente andragogie Maaike de Klerck voor haar doctoraalscriptie uit een literatuurstudie over de positie van de lesbische vrouw en het moederschap. Voor die studie maakte ze hoofdzakelijk gebruik van Amerikaans onderzoeksmateriaal, omdat er in Nederland op dit gebied nog niet of nauwelijks studie is verricht.

Het lesbische moederschap komt door maatschappelijke ontwikkelingen in Nederland pas sinds de jaren zeventig uitdrukkelijk aan de orde. De meeste kinderen die nu uitsluitend worden opgevoed door een lesbische moeder, of door de moeder samen met een vriendin, zijn geboren in een huwelijk van de moeder. Echtscheidingen worden vaak lang uitgesteld, omdat de lesbische moeder schuldgevoelens koestert tegenover haar kind(eren) en bang is ze bij een scheiding te verliezen als lesbisch-zijn als scheidingsgrond wordt aangevoerd.

sueel wordt is niet groter dan anders. Het ontbreken van de vader leidt geenszins tot problemen bij de geslachtsidentificatie”, aldus een conclusie in de doctoraalscriptie.

„Dezelfde, ongegrond gebleken vooroordelen spelen een rol wanneer artsen kunstmatige inseminatie met donorzaad (KID) afwijzen voor lesbische vrouwen” schrijft De Klerck. „Voor gehuwde, heteroseksuele vrouwen ligt KID zondermeer binnen bereik.”

Met name in Engeland weigeren rechtbanken de toewijzing van kinderen aan een lesbische moeder, uit angst voor afwijkende ontwikkeling en gedrag. De opvoeding door een lesbische moeder, zo is de redenering, zou van invloed zijn op de seksuele voorkeur van het kind en een normale ontwikkeling van de geslachtsidentiteit in de weg staan.

Uit een aantal vergelijkende onderzoeken tussen kinderen van heteroseksuele, gescheiden moeders en lesbische moeders blijkt dat er meer overeenkomsten dan verschillen zijn. In beide soorten gezinnen zijn er dezelfde problemen waar het de financiën, huisvesting en het vinden van werk betreft. Wat de seksuele voorkeur van de kinderen aangaat werd ook geen verschil geconstateerd. „De kans dat een kind opgevoed door een lesbische moeder homosek-

MEER AANDACHT GEWENST BIJ
MAATSCHAPPELIJK WERKERS
VOOR SOCIALE
CONSEQUENTIES VAN AIDS.

Ten aanzien van de maatschappelijke consequenties van het fenomeen AIDS gebeurt er amper wat', zegt maatschappelijk werker Rudolf Spijker (van het Academisch Medisch Centrum te Amsterdam).

Ik ken geen enkele publicatie uit de hoek van het maatschappelijk werk in Nederland. Spijker vindt dat AIDS als medisch fenomeen in Nederland goed in de publiciteit komt, maar 'ik vind het betreuenswaardig dat het maatschappelijk werk het laat afweten'.

Ik zou willen dat ze wat oog zouden hebben voor de maatschappelijke consequenties voor het individu zelf, de relaties en het hele systeem waarin het individu verkeert. Rudolf Spijker kreeg er zelf vorig jaar september mee te maken toen op zijn afdeling psychiatrie van het ziekenhuis waar hij werkt de eerste AIDS-patiënt met een psychiatrisch syndroom opgenomen werd.

Dat was voor mij een harde confrontatie, met name hoe de omgeving erop reageert. Er waren ontzettend veel vragen, onbegrip, boosheid, ongerustheid en angst.

De omgeving van de patiënt kon ook geen mogelijkheid tot opvang bieden.

Voor zijn Voortgezette Opleiding hield Rudolf, zoals hij het zelf noemt, een mini-lezing' over de maatschappelijke aspecten van AIDS.

Als vrijwillig hulpverlener richtte hij de Jos van Deldenstichting op die zich wil bezighouden met (im)materiële hulpverlening en belangenbehartiging van AIDS-patiënten. De stichting heeft op dit moment een gespreksgroep lopen voor mensen die uit angst voor AIDS willen praten over seksuele gedragsverandering.

Om beter zicht te krijgen op de maatschappelijke consequenties van AIDS maakte Rudolf in zijn mini-lezing een onderscheid in vier categorieën mensen:

De patiënt zelf (met relaties en familie),
De homoseksuele man (met zijn relaties en familie),

De biseksuele man (met vrouwen, vrienden en familie) en,

De drugsgebruiker (met de partners en familie).

Deze laatste groep noemt hij de schakel met het heteroseksuele circuit.

Het eerste vrouwelijke slachtoffer daardoor is al bekend, aldus Spijker.

Voor de categorie van de patiënten zelf wordt al het nodige gedaan.

Allereerst medisch en verder heeft de Schorerstichting (een hulpverleningsinstelling voor homoseksuelen) een gespreksgroep voor AIDS-patiënten en familie.

Ook traint men daar 'buddies' (maatjes) die als vrijwilliger AIDS-patiënten gaan helpen. Voor de groep van homoseksuele mannen biedt de Schorerstichting ook gespreksgroepen aan voor gedragsverandering.

Rudolf Spijker heeft zich boos gemaakt over de toon waarop dat gebeurde.

Er klonk volgens hem in door dat alle AIDS-patiënten seksuele dwangneuroten waren.

'Ik heb daar moeite mee, met die negatieve labelling door de seksbeleving.'

Ook het COC heeft een dergelijke gespreksgroep. Spijkers eigen gespreksgroep voor deze categorie heeft het meer over 'veilig vrijen' dan over de frequentie.

Tussen de voornoemde twee categorieën ontwikkelt zich tegenwoordig een nieuwe categorie, die van de mensen wier bloed

onderzocht is en van wie gebleken is dat ze drager zijn van het AIDS-virus, wat bij

7 á 10 procent van deze mensen kan leiden tot het krijgen van de ziekte. 'Die mannen leven met een tijdbom', zegt Rudolf Spijker over hen.

Voor hen is er nog geen opvang gerealiseerd. (Wel is naar verluidt de Schorerstichting bezig voor deze groep).

Ook is er geen opvang of begeleiding van de groep mensen die bezig zijn hun (homo)-seksuele identiteit te ontdekken of die tot de categorie biseksuelen horen.

Rudolf acht het niet uitgesloten dat zij door de stortvloed van medische publicaties over AIDS kopschuw worden ten aanzien van hun seksuele beleving en zich in een heteroseksueel gareel zullen inperken. Daarbij komt ook nog eens de angst van de vrouwelijke partners van biseksuelen die zich gaan afvragen welk risico zij lopen. Toch wil Rudolf best toegeven dat de publicaties in Nederland nog niet geleid hebben tot hetzes die homo's in de VS en Engeland ondervinden.

Wat (de angst voor) AIDS losmaakt, is 'angst, schuldgevoel, boosheid, eenzaamheid, ontkenning en fatalisme', zo zegt Rudolf Spijker. Volgens hem spelen confessionele groeperingen grif in op eigen schuldgevoelens ten aanzien van de homoseksualiteit. 'Gelukkig is het het publiek in Nederland duidelijk dat de homo's niet de schuld, maar het slachtoffer zijn van de ziekte.' De vragen die in zijn gespreksgroep (die hij karakteriseert als emancipatorische psychosociale hulpverlening) aan de orde komen, zijn bijvoorbeeld: hoe ga ik met mijn vriend om als die een slippertje maakt of hoe kan ik mijn gedrag veranderen zonder dat ik me mijn seks laat afpakken? Ook wordt er veelvuldig gepraat over ziekte en dood en over drastische stappen uit angst als 'ik stop ermee'. Een steeds terugkomend thema is de geweldige boosheid over 'ik pas me aan en de andere leven er maar op los'. Na het plaatsen van een advertentie in enkele kranten als oproep 'voor praatgroepen 'voor mannen die op constructieve wijze met het fenomeen AIDS bezig willen zijn en uiting geven aan angst en bezorgdheid' bleek Rudolf dat praten over dit soort zaken buiten de Randstad heel moeilijk is.

Zijn Jos van Deldenstichting is op dit moment organisatorisch nog niet zo ver dat zij hier enig soelaas kunnen bieden. Vandaar dat hij het zo treurig vindt te moeten constateren dat hij bij collega-maatschappelijk werkers 'nog niets concreets' aan hulpaanbod tegengekomen is.'

Dick Arendshorst

De Jos van Deldenstichting is bereikbaar via postbus 2133, 1000 CC Amsterdam, tel. 020-250032.

PEDOFILIE ONDER VROUWEN IN LIMBURG AANGEKAART.

Pedofiele vrouwen. Zijn ze er? Je hoort er nooit iets van en er valt nauwelijks iets over te lezen. Moet geconcludeerd worden dat vrouwen geen pedofiele gevoelens kennen?

'Wij kunnen ons dat niet voorstellen. Waarom zouden vrouwen ze niet hebben', zegt Jan Wauben, medewerker van het RIAGG Maastricht en Omgeving. Het RIAGG, het Bureau Vertrouwensartsen, het COC en de NVSH in de regio Maastricht, gebundeld in de Werkgroep voor bijzondere vormen van seksualiteit, intimiteit en relaties (SIR) willen het onderwerp in elk geval eens aankaarten.

Zij hielden daartoe op 17 mei een open bijeenkomst voor 'iedereen die persoonlijk, dan wel beroepsmatig geïnteresseerd is'. Er is, legt Jan Wauben uit, buitengewoon weinig bekend over pedofiele gevoelens bij vrouwen.

Er is geen literatuur over, geen onderzoeksdokumentatie'. De Werkgroep SIR gaat er vanuit dat pedofilie wel onder vrouwen voorkomt. We hoeven daarvoor alleen maar ons gezond verstand te gebruiken.

Tien, twintig jaar geleden werd er toch ook van uitgegaan dat homofile gevoelens alleen onder mannen bestonden?

Bij pedofilie gebeurt nu hetzelfde', aldus Wauben.

Dat het onderwerp geen aandacht krijgt, hangt volgens Jan Wauben samen met het beeld van de man en de traditionele rol van de vrouw.

Denk maar aan de ondergeschiktheid van de vrouw aan de man, er is toch lang van uitgegaan, dat zij geen behoeftes had. Vrouwen kunnen zich door hun rol ook meer met kinderen permittieren.

Een vrouw met een kind heeft gauw iets van vertroetelen of knuffelen.

Daar wordt niet vreemd tegenaan gekeken. Ideeën van ontucht passen niet bij het beeld van de vrouw.

Tijdens de open bijeenkomst wordt, zo hoopt Wauben, wat meer inzicht verkregen in het taboe.

Veur jônk en alt,
 daag en nach,
 allein en same,
 te ête en te drinke,
 nôw en dan,
 te praote, te zwiege,
 lang of efkes.

Veur groët en klein,

riek en arm,

links en rechts,

alleen en met

te drinke

en te

prate

DE

Waarveur néét ?!

'VERKRACHTERS ZIJN MANNEN'

Onderzoek naar de oorzaken van verkrachting is pas op gang gekomen aan het eind van de jaren zestig.

Tot dan toe was er sprake van een openbare onbekendheid met, beter gezegd een negeren en ontkennen van seksuele mishandeling van vrouwen.

De opkomst van de feministische beweging heeft dit ideologische stilzwijgen met succes doorbroken.

De mannenwereld wordt steeds geconfronteerd met zijn structurele blindheid voor het (seksuele) geweld, c.q. de dreiging ervan, wat zeer veel vrouwen dagelijks ervaren. Van Mannen!

Vrouwen reageren hun frustraties meestal niet af door middel van seksueel geweldadig gedrag. Mannen wel, en niet zo zuinig ook. Volgens Bert van Herk heeft dit alles te maken met de machtspositie die mannen als groep hebben ten opzichte van vrouwen en de constructie van de mannelijke identiteit waarin macht een sleutelbegrip is. Van Herk deed jarenlang onderzoek naar seksueel geweld; onlangs kwam er een boek van zijn hand uit* Mannen leren hun gevoel van eigenwaarde en zelfrespect te ontleen aan de macht die ze over zichzelf en over anderen hebben. Deze macht manifesteert zich met name op twee terreinen: werk en seksualiteit; dáár blijkt wat een man "waard" is. In het boek wordt vanuit die constatering helder en uitvoerig ingegaan op de verschillende aspecten die op het "seksuele" gedrag van mannen kunnen hebben.

GEWELD.

Zo vindt er van jongsaf aan een confrontatie plaats met allerlei beelden van succesvolle mannen, helden, die dikwijls voortvarendheid en (lichamelijk) geweld als handelsmerk hebben.

Geweld "hoort" bij mannen en ze hebben er het exclusieve recht op. Mannen groeien op met gevoelens van superioriteit ten opzichte van vrouwen.

Maar ook wordt aan vrouwen een emotionele macht toegedicht.

Er is een breed scala aan gevoelens wat mannen niet direct kunnen of mogen uiten. Seksualiteit, met een vrouw, is vaak het enige middel om daar, op indirecte wijze mee om te gaan.

Tegelijkertijd leert het seksuele taalgebruik ons dat (hetero)seksualiteit dikwijls gelijk staat aan dwang en geweld tegen vrouwen: seks is neuken, neuken is rammen, doorboren; een orgasme is schieten, een explosie.

Aldus wordt een beeld van man-zijn opgebouwd, waarin het mogelijk en soms zelfs voor 's mans mannelijkheid "noodzakelijk" is, om seksueel geweld tegen vrouwen te gebruiken. En het niet te zien ook nog.

DOORBRAAK

De aanzetten die Bert van Herk geeft tot een maatschappelijke theorie over de oorzaken van verkrachting zijn zeer waardevol, met name door zijn zorgvuldige aanpak. Zijn boek vormt mijns inziens een belangrijke bijdrage aan het doorbreken van de benadering van seksueel geweld als individueel afwijkend gedrag.

Hier en daar is wel te merken dat het een omgewerkte doctoraal scriptie betreft, maar dat stoorde mij niet.

De uitvoerige doorlichting in het eerste deel van gangbare hypothesen en bestaand onderzoek is zeer nuttig. Wat ik wel jammer vind is, dat de schrijver zijn eigen manbeeld niet voor de lezers zichtbaar probeert te toetsen. Op welke punten is zijn "onvermijdelijke mannelijke blik" verruimd door anderen en op welke manier? Hoe zit het, op dit voor mannen moeilijke, bedreigende terrein, met zijn eigen proces van waarnemen en wetenschap bedrijven?

Want, om hemzelf te parafraseren: niet iedere man is een verkrachter, maar verkrachting heeft wel veel te maken met de seks zoals mannen daarover denken, praten en voelen.

*"Waarom mannen verkrachten" door Bert van Herk, uitgegeven door Boom, f 26,-

solidair voor f 25,-

ALS DISCRIMINATIE VAN HOMOSEKSUELEN
U NIET KOUD LAAT
ALS U HET COC WILT STEUNEN,
WORDT DAN DONATEUR.

Het COC, de Nederlandse Vereniging tot
Inte gratie van Homoseksualiteit, vraagt
u om steun.

Omdat er nog een lange weg te gaan is.
Omdat er vandaag de dag weer klokken
teruggedraaid worden.

Omdat bijvoorbeeld een Wet Gelijke
Behandeling weer dreigt te leiden tot
discriminatie van homoseksuelen mannen en
vrouwen - in het bijzonder in het
onderwijs en de gezondheidszorg.

Als homoseksualiteit u niet koud laat.
Als u in uw omgeving lesbische vrouwen
of homoseksuelen mannen kent - uw zoon
of dochter, een kennis, een buurvrouw,
een collega.

Als u solidair bent met dat gevecht voor
gelijkwaardigheid, voor gelijke rechten.
Als u de strijd die het COC al 40 jaar
voert, wilt steunen.
Dan zou u kunnen helpen.
Door nu donateur van het COC te worden

U krijgt elk jaar een compleet overzicht
van wat het COC doet, zodat u op de
hoogte blijft.
Het COC krijgt van u tenminste f 25,-
per jaar. En kan met dat geld veel doen.
Het COC krijgt bovendien uw solidariteit.
En kan daar nog veel meer mee doen.
Stuur bijgaande antwoordkaart op.
Dat kan zonder postzegel naar Antwoord-
nummer 2966 in Amsterdam.

ANTWOORDKAART.

Ja, noteer mij als donateur van het COC. Ik betaal jaarlijks een bijdrage van
f (minimaal f 25,- ,maar meer mag ook). Ik wacht met betalen tot ik
een acceptgirokaart ontvang.

NAAM:

DATUM:

ADRES:

PLAATS:

POSTCODE:

HANDTEKENING:

koek(k)oek !

uit: welzijnsweekblad 17-05-85

Tegen abortus en vóór discriminatie homo's.

Op 17 mei boog de Calvinistische Juristen Vereniging zich over een merkwaardig ei, dat in de vorm van een pre-advies voor de Jaarvergadering in Amersfoort van deze calvinisten/juristen gelegd is door de hoogleraar staatsrecht aan de Katholieke Hogeschool Tilburg, prof. A.K. Koekkoek. Het gaat in dit pre-advies om de onderlinge verhouding van enkele grondrechten.

Een edel onderwerp, ware het niet dat het in dat advies eigenlijk gaat om de ontoelaatbaarheid van abortus provocatus en tegen het wetsontwerp gelijke behandeling dat onder andere discriminatie op grond van seksuele geaardheid verbiedt. De paapse prof acht de Wet afbreking zwangerschap in strijd met (het nog niet in werking getreden) artikel 11 van de Grondwet dat over de onaantastbaarheid van het lichaam handelt. Hij vraagt zich daarbij wel af hoe dit zich in dit geval verhoudt tot artikel 10 dat het recht bevat op eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer (van bijvoorbeeld een vrouw die ongewenst zwanger is). Ook is Koekkoek van mening dat bij een beperking van de grondrechten als de vrijheid van godsdienst en de vrijheid van onderwijs (wat volgens hem gebeurt als er een discriminatie-verbod op grond van seksuele geaardheid komt) deze vrijheid vooropstaat en pas dan aan de orde mag komen welke belangen een inbreuk op de grondrechten rechtvaardigen. De overheidszorg voor de realisering van gelijke behandeling van mensen vindt de prof wel een belang, maar deze moet volgens hem gebonden blijven aan de door de staatsrechtelijke vrijheidsrechten aangegeven grenzen. 'Ook een Wet gelijke behandeling zal die grenzen in acht moeten nemen', aldus Koekkoek. Mocht deze wet er toch doorkomen, dan moet er volgens de prof 'een regeling ter tegemoetkoming aan gewetensbezwaren' komen. Hij vraagt zich in zijn pre-advies af: 'Indien de burgerlijke wetgeving zover gaat dat zij gewetens prangt, gaat zij dan

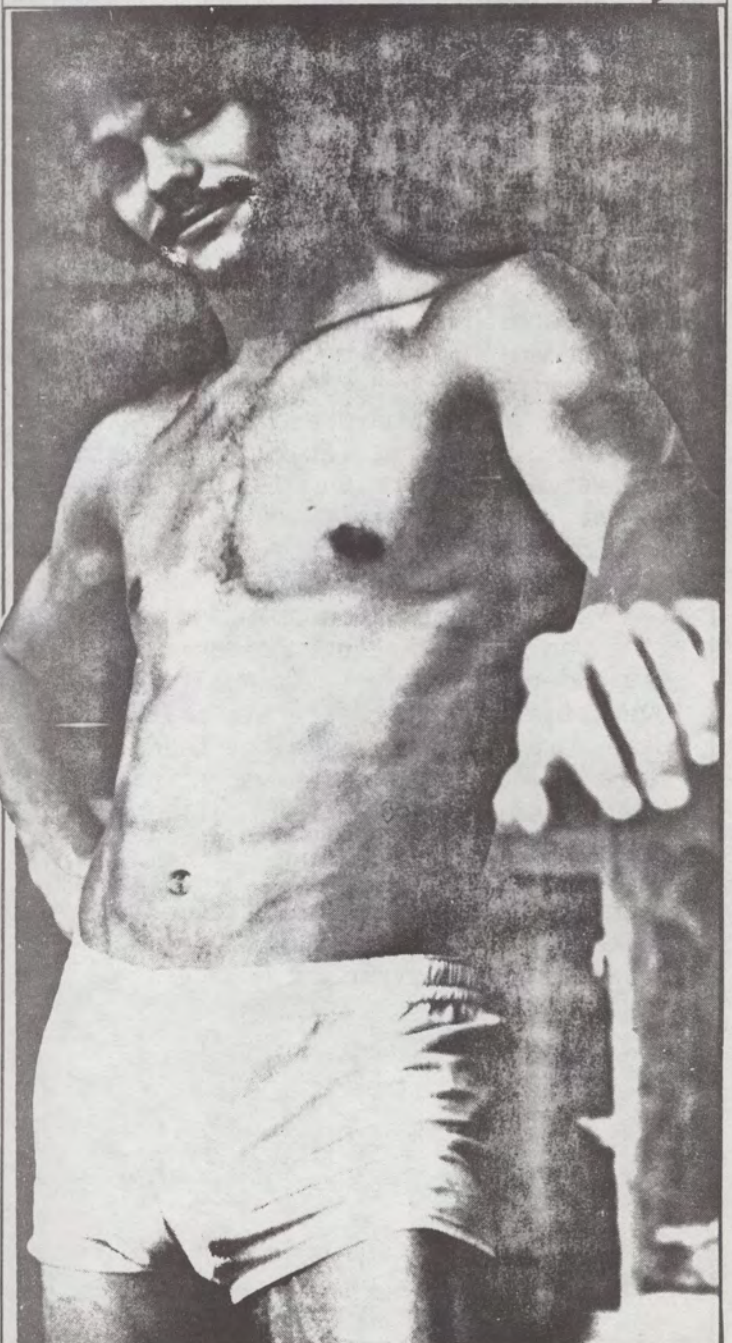
niet te ver?'

Het tegenovergestelde kun je je ook afvragen.

Gaat het niet te ver, dat er mensen bestaan die een wetgeving bepleiten waarin zwangere vrouwen verplicht ongewenst zwanger worden en homoseksuelen gediscrimineerd worden?

Dat vraagt de prof zich in ieder geval niet af.

Wat hij verkondigt, is in feite het aloude 'koekoek één zang' uit kerkelijke hoek tegen abortus en vóór discriminatie van homo's.

BIJSTAND & WONINGDE(E)L(ST)ERS.

1Inleiding.

Zelfs voor 't daarvoor toch in 't leven geroepen ambtelijk apparaat is 't welhaast niet meer te verhapstukken: 't departement van Sociale Zaken (en werkgelegenheid) vaardigt de ene regeling na de andere uit *; van maand tot maand wijzigt zich de situatie; en achter dit alles steekt slechts één doel: het kabinet wil bezuinigen, bezuinigen & nog eens bezuinigen**

Bezuinigingen ten koste van de mensen met de laagste inkomens.

Per 1 juni 1985 *** zullen de pleitbezorg(st)ers van de 'zorgzame samenleving' - waarin de burgers een grote(re) solidariteit ten opzichte van elkaar zouden moeten gaan vertonen - wederom 'n greep doen in/uit de beurzen van de economische (en dienen gevolge veelal: sociaal) minst draagkrachtigen.

Langzamerhand zal elkeen - & in ieder geval 't merendeel der bijstandgerechtigden - bekend zijn met de ' 100%-, 90%-, 70%-, en 60%- van - het - netto - minimum - loon - norm' die voor bijstands uitkeringen is bedacht.

Voor alle zekerheid: het betreft hier:

*Ook (de meeste) andere ministeries lijden aan deze kwaal.

** In een schrijven van maart '85 drukt een bewindsman 't alsvogt uit: ' Het inkomensbeleid van de overheid gericht op het bevorderen van aanvaardbare inkomensverhoudingen en op het leveren van bijdragen aan verwezenlijking van de overige doelstellingen van het sociaal-ekonomisch beleid. Deze hoofddoelstellingen van het inkomensbeleid staan niet los van elkaar (-). Voor het kabinet hebben de verbetering van het werkgelegenheidsperspektief via onder andere de gezondmaking van de overheidsfinanciën de eerste prioriteit. Deze zorg voor de werkgelegenheid brengt met zich dat de inkomens van zowel actieve als inaktieven onder druk zullen komen te staan.

De nadruk van het inkomensbeleid komt hierbij te liggen op de instrumentele functie, namelijk leveren van een bijdrage aan het ekonomisch herstel.'

*** Oorspronkelijk: 01-04-85.

1.1

100%-norm voor - echtpaar; daarmee gelijkgestelden 2x50%, rekening houdend met de middelen van de partner.

1.2

90%-norm voor - éénouder gezin.

1.3

70%-norm voor - alleenwonende alleenstaande van 23 jaar of ouder; voor alleenstaande beneden 23 jaar gelden andere bedragen.

- Kostganger
- Onderhuurder
- alleenstaande met uitsluitend inwonende kinderen, kostganger of onderhuurders.

1.4

60%-norm voor - alleenstaande van 23 jaar of ouder die tezamen met een of meer anderen (huisgenoten, vriend(en)) een woning bewoont*; voor alleenstaanden beneden 23 jaar gelden andere bedragen.

BIJSTANDSNORMEN PER 1-1-1985*

<u>normbedragen</u>	<u>per maand</u>
echtpaar	1471,30
een-oudergezin	1324,20
alleenstaande	
-23 jaar of ouder	1029,90
-22 jaar	884,40
-21 jaar	770,40
-20 jaar	719,50
-19 jaar	719,50
-18 jaar	719,50
thuisinwonende	
-20 jaar	426,65
-19 jaar	340,50
-18 jaar	337,85

* Eksklusief vakantiegeld.

2.

Informatie over de voordeurde(e)l(st)ers-regeling.

In het tweede kwartaal van dit jaar wordt 'n nieuwe norm van kracht: de woningde(e)l(st)ers-norm' of voordeurde(e)l(st)ers-regeling. Immers van bijstandontvang(st)ers die gezamenlijk 'n huis of iets soortgelijks bewonen & daarom goedkoper (zouden) uitzijn, valt nog wat te plukken.

Ter toelichting moge 't volgende dienen.

2.1

Wie zijn geen woningde(e)l(st)ers?

- alleenstaande, die op commerciële basis een kamer huren.
- alleenstaanden die op commerciële basis ergens in de kost zijn.
- alleenstaanden in woongroepen of in andere vormen van centraal wonen, die ieder voor zich aanspraak kunnen maken op huursubsidie.
- bewoners van Blijf-van-mijn-lijf-huizen omdat zij een eigen bijdrage voor dienstverlening met inbegrip van huisvesting betalen.

- degenen die samenwonen met naaste familie-leden, omdat er sprake is van hulpbehoefendheid, die-bij niet samenwonen-tot opname in een bejaardentehuis of een andere inrichting zou leiden.
- degenen die uitsluitend een kamer verhuren of een kostganger hebben. Voor deze categorie bijstandontvangers gelden andere regels.

Wie zijn Woningde(e)l(st)ers?

Dat zijn allereerst alle alleenstaanden die op niet commerciële basis samen met anderen een woning bewonen en de lasten samen kunnen opbrengen.

Dit zijn dus ook meerderjarigen of minderjarigen met eigen inkomsten die bij haar/hun ouders wonen of met andere huisgenoten samen een woning bewonen. Onder huisgenoot wordt verstaan: kind, kleinkind, pleegkind, aangetrouwd kind, broer, zus, ouder of grootouder. Van huisgenoten wordt namelijk niet geaksepteerd dat zij een overeenkomst met elkaar afsluiten, alsof men op commerciële basis een woning bewoont.

Een uitzondering hierop is broer en zuster maar zij moeten wel kunnen aantonen dat er een kontrakt is afgesloten.

Voor jongeren van 18, 19 en 20 jaar leidt het woningdelen overigens niet tot een lagere norm.

2.2

En wat houdt de woningde(e)l(st)ersnorm in?

Heel simpel! Op de bijstandsuitkeringen tot de woningde(e)l(st)ers gerekenden gaan de Sociale Diensten/afdelingen Sociale Zaken Korten:

2.2.1

f 154,95 korting indien:

- meerderjarige kinderen of niet ten laste komende minderjarige kinderen inwonen*
- één onderhuurder aanwezig is **

* Indien uitsluitend minderjarige kinderen inwonen die een bijstandsuitkering als thuiswonende ontvangen of een ander inkomen dat nauwelijks hoger is, blijft de korting achterwege.

**Bij aanwezigheid van meer dan één onderhuurder of kostganger stelt de gemeente vast welk bedrag aan netto inkomsten op de uitkering wordt gekort.

2.2.2

f 235,15 korting bij:
- aanwezigheid van één kostganger*

2.2.3

Indien geen woonkosten verschuldigd zijn:

- f 232,00 korting op 1.2.1 2.2.2 en 2.2.3. vanaf 23 jaar.
- f 155,00 korting in alle overige gevallen.

2.2.4.

f 154,95 korting in alle overige gevallen van woningdeling.

2.2.5

mogelijkheid van toeslag van maximaal f 77,00 op d vanaf 22 jaar indien:

- bij gezamenlijke huur of gezamenlijke eigendom het eigen evenredig deel in de woonkosten meer is dan f 155,00.

3.

En dan: de uitvoering van de voordeurde(e)l(st)ersregeling.

3.1.

In een brief van 15 maart 1985 schrijft De Graaf, staatssecretaris van sociale zaken:

Vanaf 1 april 1985** zal voor de omvang van de bijstand derhalve mede bepalend zijn het antwoord op de vraag of de cliënt een woning bewoont waarvoor woonkosten verschuldigd zijn en of hij/zij de kosten van het wonen en de daaraan verbonden lasten alleen draagt of die met anderen deelt of kan delen. Dit antwoord is in een groot aantal gevallen te geven aan de hand van bij de gemeente al bekende gegevens. Dit is met name het geval als het gaat om bij de ouders inwonende meerderjarige en minderjarige kinderen, kostgangers en onderhuurders. Ook in de overige situaties zal door een daarop toegespitste vraagstelling van de kant van de gemeente het antwoord op de vraag of er sprake is van woningdeling moeten worden verkregen. Ongekorte uitkeringen kunnen aan echtparen één-ouder-gezinnen en alleenstaanden slechts worden verleend indien de gemeente zich ervan heeft vergewist dat de woning alleen door de uitkeringsgerechtigde(n) zelf wordt bewoond of indien de bijstandsccliënt een kostganger of onderhuurder op zakelijke basis is.

Uitzonderingen daarop kunnen zijn: inwoning van verzorgingsbehoefte familieleden, die anders in een inrichting ter verzorging of verpleging zouden moeten worden opgenomen***, en inwoning van in de gezinsbijstand begrepen kinderen of uitsluitend minderjarige kinderen met een bijstandsuitkering als thuiswonende. Uitgangspunt is daarbij dat alleen een ongekorte uitkering kan worden verstrekt op grond van een daaromtrent door de betrokkene afgelegde en ondertekende verklaring. Een verificatie van deze verklaring aan de hand van het bevolkingsregister is vervolgens onontbeerlijk.(-)

Bij het overleg in de Tweede Kamer heb ik toegezegd de regeling zo spoedig mogelijk te zullen evalueren.

In verband daarmee is het gewenst dat de eventuele problemen waarmee u geconfronteerd wordt via de rijksconsulenten worden gesignaleerd.

3.2

Dat de regeling problemen gaat opleveren voelt de vereniging van Directeuren voor Sociale Zaken (DIVOSA) haarscherp aan:

*

Bij aanwezigheid van meer dan één onderhuurder of kostganger stelt de gemeente vast welk bedrag aan netto inkomsten op de uitkering wordt gekort.

**

Per 1 juni 1985 dus -PV-

***

Hetgeen 't Rijk meer zou gaan kosten-PV-

Al in het praktijkhandboek ABW* wordt in de toelichting op artikel 5 aangegeven dat het in de beoordeling of er sprake is van een economische eenheid om een delikate aangelegenheid gaat.

Ditzelfde geldt uiteraard ook voor de beoordeling of een cliënt een woningdeler een onderhuurder danwel een kostganger is.

Steeds zul je in de keuze van de juiste norm je af moeten vragen tot hoever je in de privacy van cliënten kunt ingrijpen. Met name in de situatie waarin er sprake is van meerdere mensen op één adres is wat dat betreft enige terughoudendheid geboden.

An de andere kant mag van de dienst als

uitvoerder van de ABW* worden verwacht dat in de normering zoveel mogelijk wordt aangesloten bij de werkelijke situatie(-).

In het gewijgde BLN** wordt ook een korting op de norm ingevoerd als er geen woonkosten worden betaald.

De vraag is of er nog een grens moet worden gesteld voor wat betreft de hoogte van die woonkosten.

Aangezien er in de huurwetgeving wat dat betreft geen regels zijn te vinden behoeft geen korting plaats te vinden als de cliënt zijn woonkosten kan aantonen.

De hoogte van de woonkosten is voor deze korting niet relevant.

Het ontbreken van woonkosten.

Het ontbreken van woonkosten leidt bij echtparen, één-oudergezinnen en alleenstaanden van 23 jaar en ouder tot een korting van f 232,- per maand.

Bij alleenstaanden jonger dan 23 jaar en alleenstaande woningdelers dient f 155,- per maand te worden gekort als er geen woonkosten zijn.

Voor de toepassing van de woonkostenkorting is het van belang het begrip woonkosten zorgvuldig in te vullen.

Voor de omschrijving van het begrip wordt aangesloten bij art.1 sub g BLN**.

Bij huurwoningen is dan sprake van de geldende huurprijs'. In de huurwet is geen minimum huurprijs maar wel een maximum huurprijs omschreven.

Dit betekent dat indien er huur wordt betaald - ongeacht de hoogte daarvan - er sprake is van woonkosten in de zin van deze regeling en vervolgens de korting wegens het ontbreken van die woonkosten niet van toepassing is.

Onder woonkosten kan volgens art.1 sub g van het BLN** worden verstaan:

1. Indien een huurwoning wordt bewoond de op de aanvangsdatum van het lopende huursubsidietijdvak per maand geldende huurprijs als omschreven in art.1 van de Beschikking individuele huursubsidie (Stcrt.1975,nr.63);

2. Indien een eigen woning wordt bewoond, de tot een bedrag per maand omgerekende som van de verschuldigde hypotheekrente, de in verband met het in eigendom hebben van de woning te betalen zakelijke lasten

en een naar de omstandigheden vast te stellen bedrag voor onderhoud.

3. Indien een woonwagen in huur dan wel in eigendom wordt bewoond, de tot een bedrag per maand herleide op 1 juli geldende woonkosten, als omschreven in art.5, tweede lid, van de Beschikking geldelijke steun ten behoeve van het bekostigen van de bewoning van een woonwagen(Stc.1981, nr.16).

Tevens kan onder woonkosten worden verstaan:

- de huurprijs die men betaalt bij onderhuur.
- een gedeelte van het kostgeld wat men betaalt indien men kostganger is.
- de vergoeding die krakers betalen aan de eigenaar van het gekraakte pand voor gebruik daarvan.
- de bijdrage die betaald wordt aan een vereniging of stichting met als doel het onderhoud en de instandhouding van het pand.

In de toetsing is niet van belang hoe hoog de woonkosten zijn. Ze dienen echter wel aangetoond te worden.

Onder woonkosten worden in elk geval niet verstaan:

- energiekosten;
- kosten voor gebruik van water.

WONINGDELERS EN WOONKOSTEN BOVEN f 155,-

Als de woonkosten van een woningdeler hoger zijn dan f 155,- per maand is het in bepaalde situaties mogelijk een toeslag te verlenen tot een maximum van f 77,-per maand.

BIJVERDIENSTEN DOOR ONDERHUUR OF HET HEBBEN VAN EEN KOSTGANGER

Bij het verhuren van één kamer aan één onderhuurder of het hebben van één kostganger, wordt een vast bedrag op de uitkering in mindering gebracht. Bij onderhuur is dat bedrag f 154,95 per maand en bij het hebben van een kostganger is dat f 235,15 per maand. Is er sprake van meer dan één onderhuurder of kostganger, dan moet de gemeente bepalen hoeveel inkomsten als netto-inkomsten worden beschouwd, die dan op de uitkering moeten worden gekort.

Bij het houden van méér kostgangers kan worden uitgegaan van 30% van het overeengekomen kostgeld. (Dit in aansluiting op de oude regeling)

Afwijkingen zijn mogelijk op grond van artikel 10 lid 2 BLN.

OVERGANGSREGELING

Degenen die op 31 december 1984 een uitkering hadden en door de invoering van de nieuwe maatregel een lagere uitkering ontvangen, krijgen een toeslag. Deze toeslag wordt in twee keer drie maanden afgebouwd (1 juli en 1 oktober 1985). Als er twee of meer bijstandontvangers samen een woning bewonen, kan de toeslag in twee keer een half jaar worden afgebouwd. De toeslag wordt gestopt als alleenstaanden van 21 en 22 jaar een hogere leeftijd bereiken. Bij die hogere leeftijd hoort namelijk een uitkering, die hoger is dan de tot dan toe ontvangen uitkering en toeslag samen.

* ABW= Alemene Bijstandswet.

**

BLN= Besluit Landelijke Normering (van de uitvoering van de ABW)

TENSLOTTE.

Met 't bovenstaande is lang niet alles gezegd/geschreven over de woningde(e)l(st)ersnorm.

Duidelijk is wel dat 't 'n komplekse regeling is. Duidelijk is eveneens, dat het kabinet, gesteund door de CDA-VVD-meerderheid in de Staten-Generaal bijstandsgerechtigden in de kou laat staan.

Duidelijk is bovendien, dat de regering lak heeft aan de (homo)emancipatiebeweging: 't door ons voorgestane individualiseringsprincipe wordt ondergeschikt gemaakt aan wat de rechtse coalitie als de meest wenselijke economische politiek beschouwt.

Voor ons de bijstandsgerechtigden ligt hier een strijdpunt.

SOC SNIEUWS

Zondag 30 JUNI is de soos GESLOTEN. Al onze potten en flikkers gaan namelijk op zaterdag 29 juni naar de landelijke homo-manifestatie in Groningen. Misschien komen we elkaar tegen.

info

DE N.V.I.H. COC AFDELING VENLO bestaat uit een dagelijks bestuur en uit de werkgroepen soos, stand, voorlichting, Pink People, vrouwen, opvang en introductie en de werkgroep feest.

De AFDELINGSRUIMTE bestaat uit de soos en het sekretariaat en is gelegen aan de Keullerstraat 1 in Venlo, eerste verdieping.

Openingstijden van de SOOS:
's vrijdags van 20.00u.-23.00u.
's zondags van 15.30u.-20.00u.

De WERKGROEPENRAAD, waarin alle werkgroepen vertegenwoordigd zijn, vergadert elke eerste donderdag van de maand om 19.30u., in de afdelingsruimte. Deze vergaderingen zijn voor IEDEREEN toegankelijk.

Post voor het COC Venlo kun je sturen aan:
Postbus 611,
5900 AP Venlo.

GIFTEN kun je kwijt op gironummer 5574187 t.n.v. penningmens COC Venlo.

Telefoonnummers voor OPVANG EN INTRO
voor vrouwen: Anita 077-28781
voor mannen: Chris 077-22080

DE N.V.I.H. COC STADSGROEP ROERMOND bestaat uit het dagelijks bestuur en de werkgroep opvang en introductie.

Telefoonnummers voor OPVANG EN INTRO
voor vrouwen: Gonny 04750-29362
voor mannen: Hub 04750-29257

ANDERE ADRESSEN EN TELEFOONNUMMERS

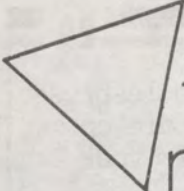
Stg. Alternatieve relatievorming
Lange Geer 44, 2611 PW Delft
tel: 015-136631

Lesbiese moeders en meemoeders
Postbus 52, 1482 ZH De Rijp
tel: 020-119687 (na 20.00u.)

Ouders van homoseksuele jongeren
tel: 04950-34090 (vragen naar Toos)

Geslachtsziektenbestrijding
tel: 077-40404

nairobi 1985

samengesteld door: Véronique Niël

LESBIESE VROUWEN EN DE WERELDVROUWENKONFERENTIE IN NAIROBI.

Lesbiese vrouwen uit diverse groeperingen hebben zich georganiseerd binnen de Lesbische Nairobi Groep Nederland, met als doel de situatie van lesbische vrouwen bespreekbaar te maken binnen de Derde Wereld Vrouwenkonferentie van de Verenigde Naties en het Forum, die in 1985 in Nairobi gehouden zullen worden. De Lesbische Nairobi Groep Nederland heeft zich gericht op de drie thema's van de VN Nairobi konferentie, namelijk: onderwijs, gezondheidszorg en arbeid. Binnen deze drie thema's is gekeken naar de stand van zaken voor lesbische vrouwen in Nederland op dit moment en naar het lesbische eisenpakket dat hieruit voortvloeit.

De Lesbische Nairobi Groep Nederland acht het van groot belang dat de Nederlandse Vrouwenbeweging, en met name de Nederlandse Vrouwen Raad de geschetste situatie van lesbische vrouwen en het lesbische eisenpakket zal overnemen in haar werkzaamheden in het kader van de Nairobi konferentie en in haar aanbevelingen aan de Nederlandse Regeringsdelegatie. Dat de situatie van lesbische vrouwen besproken wordt gedurende de officiële VN Wereld Vrouwenkonferentie en op het Forum is essentieel, niet alleen voor de lesbische vrouwen in Nederland, maar met name voor de lesbische vrouwen in die vele landen waar zij zich nog niet kunnen organiseren zonder levensgevaar te lopen.

LESBIESE VROUWEN WORDEN ZICHTBAAR.

Bij een evaluatie van tien jaar vrouwenbeweging en een schets van de toekomst tot het jaar 2000 kan de inbreng van de lesbische beweging zeker niet worden gemist. In deze inleiding worden de positie van lesbische vrouwen en de relatie van de lesbische beweging met de vrouwenbeweging besproken.

Tien jaar emancipatiestrijd is als uitgangspunt gekozen, maar de lesbische beweging is niet los te zien van de periode vóór 1975. Na de Tweede Wereldoorlog zijn er steeds weer vrouwen geweest die openlijk ervoor uitkwamen dat ze lesbiërs waren, artikelen erover schreven, bijeenkomsten organiseerden enz. Zo heeft in de loop der jaren een lesbische beweging kunnen ontstaan zoals we die nu kennen: met haar eigen cultuur, tijdschriften, lesbische studies, archieven, eethuizen, kafés en allerlei lesbische groepen.

Tijdens de tweede feministische golf (eind jaren zestig) worden ook lesbische vrouwen zich steeds meer bewust van haar positie als vrouw in deze samenleving. In gemengde homo-organisaties als het COC stellen vrouwen de man/vrouw-verhouding ter discussie, in het besef dat haar positie binnen die organisaties eenzelfde achterstelling kent als vrouwen in het algemeen in de maatschappij ten deel valt. In de jaren zeventig ontstaan diverse autonome lesbische groepen, uiteenlopend van Groep 7152 tot Paarse September, en komt binnen het COC het autonome vrouwenwerk stevig in het zadel te zitten. Min of meer gelijktijdig zien we binnen het feminisme een ontwikkeling waarbij heteroseksualiteit ter discussie wordt gesteld. Een van de onderdrukkingsmechanismen jegens vrouwen is gelegen in het dwingende voorschrift- aangereikt vanuit opvoeding, literatuur, media e.d.- dat zij zich in haar seksualiteit, liefde en relaties behoren te beperken tot het andere geslacht: 'gedwongen heteroseksualiteit'. Relaties met vrouwen, dus ook seksuele, blijken een onderdeel van de vrouwenbevrijding te zijn.

Leuzen als "je gaat niet met je onderdrukker naar bed", "lesbies zijn is een politieke keuze" en "vrij met vrouwen" komen op. Tevens wordt het begrip 'lesbies' continuüm geïntroduceerd (in: Adrienne Rich: Gedwongen heteroseksualiteit en lesbisch bestaan).

Alle vrouwen maken op de een of andere manier deel uit van dat lesbies continuüm door de vrouwennetwerken die op alle mogelijke terreinen zijn gevormd.

Het wordt duidelijk dat de termen 'lesbies' en 'heteroseksueel' slechts kunstmatige hokjes veroorzaken waarin vrouwen worden opgedeeld en tegen elkaar uitgespeeld. Zo kan de scheiding tussen lesbische en heteroseksuele vrouwen worden opgeheven, een scheiding die vrouwen verdeelt die in feite samen zouden moeten vechten tegen dezelfde onderdrukking.

Vrouwen moeten met elkaar samenwerken binnen de vrouwenbeweging in de strijd voor individualisering en verder op allerlei gebieden zoals voor vrije abortus, tegen seksueel geweld en voor kunstmatige inseminatie. In de vrouwenstrijd, zowel tijdens de eerste als tijdens de tweede feministiese golf, hebben lesbische vrouwen veelal een voortrekkersfunctie vervuld. De tijd lijkt nu aangebroken om een werkelijk wederkerige solidariteit te gaan tonen.

Deze ontwikkelingen nemen niet weg dat lesbische vrouwen nog steeds een taboe op homoseksualiteit ervaren, ook in de vrouwenbeweging. Een voorbeeld van dat laatste is het (al dan niet onbewust) verzwegen worden van lesbische vrouwen en de lesbische beweging gedurende de voorbereidingen in Nederland op de vn-vrouwenconferentie in Nairobi.

Dat in deze map hierover wel een artikel is opgenomen, is in de eerste instantie te danken aan het feit dat lesbische vrouwen dit zélf hebben aangekaart en ruimte voor haar verhaal hebben opgeëist.

Lesbische vrouwen hebben op verschillende fronten een strijd te voeren; ze worden immers op verschillende gronden gediskrimineerd: omdat ze vrouw zijn, omdat ze lesbies zijn en -voor een aantal vrouwen- omdat ze zwart of joods zijn. De stap om ervoor uit te komen lesbies te zijn ligt voor vrouwen heel verschillend. Sommigen zijn eerst jaren getrouwd geweest, terwijl ze toch van zichzelf wisten dat ze meer voor vrouwen dan voor mannen voelden. Anderen daarentegen

stapten op haar zestiende in een lesbische meidengroep. De negatieve sanktie die op homoseksualiteit ligt, maakt het er voor vrouwen niet makkelijker op.

Diskriminatie van lesbische vrouwen vindt structureel overal in de Nederlandse samenleving plaats; we zien o.a. ontslagen, agressie, het bekladden van huizen (zie bv. drs M.Dobbeling en drs. P.Koenders: Het topje van de ijsberg; inventarisatie van tien jaar diskriminatie op grond van homoseksualiteit en leefvorm).

Voor de vrouwenstrijd tegen de onderdrukking van homoseksualiteit is in de eerste plaats van belang dat homoseksualiteit van vrouwen echt zichtbaar wordt.

Nog altijd wordt gedaan alsof homoseksualiteit alleen mannen betreft. Dit heeft alles te maken met de in de samenleving overheersende norm dat vrouwen geen (recht op) eigen seksualiteit hebben.

Lesbische vrouwen moeten zichtbaar worden, opdat niemand haar bestaan meer kan ontkennen!

Zichtbaarheid is ook belangrijk voor lesbische vrouwen zelf: om een plek te hebben waar ze bij elkaar terecht kunnen, voor identifikatie, erkenning en ondersteuning.

Dan is het mogelijk met andere lesbische vrouwen samen te werken, parlementair en buitenparlementair, op cultureel gebied, op het werk, in het dagelijks leven.

We kunnen gaan nadenken over wat wij zelf willen, over specifieke lesbische eisen.

En we kunnen verdergaan met het ontwikkelen van aktiestrategieën.

Dit verhaal gaat niet alleen op voor Nederland; ook internationaal zijn lesbische vrouwen hard aan het werk.

Over de hele wereld geldt dat lesbische vrouwen heel wat obstakels uit de weg te ruimen hebben voordat zij openlijk lesbies kunnen zijn.

In veel landen wordt homoseksualiteit van vrouwen onzichtbaar gemaakt en verzwegen, zowel in de wetgeving als in de rest van de samenleving. Zo zijn in Kenia, waarvan Nairobi de hoofdstad is, homoseksuele handelingen tussen mannen verboden; over vrouwen wordt in de wet niet gerept. In de Keniaanse samenleving wordt homoseksualiteit doodgezwegen.

De heer Matiba, minister van Cultuur en Sociale Voorzieningen, heeft in 1983 uitdrukkelijk verklaard dat zijn regering tegen welke discussie dan ook over lesbische onderwerpen op de nongouvernementele

schaduwkonferentie in Nairobi is. Inmiddels heeft de organisatie daarvan, de NGO, uitgesproken dat op de conferentie geen enkel onderwerp taboe is. Dat lesbische zaken gevoelig liggen, moge ook blijken uit het feit dat op de mondiale Bevolkingskonferentie in Mexico (1984) het kerngezin weer werd benoemd als hoeksteen van alle samenlevingen.

Ook internationaal wordt er een lesbies netwerk opgebouwd, door de vrouwen van de ILIS (Internationaal Lesbian Information Service). De ILIS stelt zich ten doel lesbische informatie te verspreiden en internationale lesbische acties te coördineren. Er zijn contacten met lesbische organisaties in Europa, Amerika, Australië en Nieuw-Zeeland, naast contacten met individuele vrouwen in de rest van de wereld.

In de afgelopen jaren is al veel gebeurd. De (inter)nationale lesbische beweging zal richting het jaar 2000 voortgaan op de bovenbeschreven weg, autonoom met een eigen eisenpakket en een wijdvertakt netwerk. Ook zullen er lesbische vrouwen zijn die haar steentje zullen bijdragen in de vrouwen- en/of homobeweging. Een ander ontwikkeling die zich zal voortzetten, is het sluiten van bondgenootschappen. De Nederlandse (lesbische) vrouwenbeweging is nog steeds bij uitstek een beweging van witte vrouwen en bezit een hoge drempel voor andere vrouwen. Zwarte, joodse en andere etnische groepen zullen zich autonoom organiseren en op haar eigen voorwaarden, in haar eigen tempo tot bondgenootschappen komen. Witte (lesbische) vrouwen zullen zich van haar kant sterk maken het racisme en anti-semitisme in haar eigen organisaties te bestrijden.

DE ILIS EISEN T.A.V. NAIROBI

De ILIS (Internationaal Lesbian Information Service) is een internationale organisatie die zich bezig houdt met het uitwisselen van informatie en ideologie, en de coördinatie van acties internationaal, voor zover dit betrekking heeft op de situatie van lesbische vrouwen. De ILIS is een internationale organisatie met als leden nationale en plaatselijke lesbische organisaties.

De ILIS streeft om te werken vanuit een anti-racisties, antie-facisties perspectief.

De hierop volgende tekst werd aangenomen gedurende de ILIS conferentie in Keulen, Duitsland (4-8 april 1985)

Gedwongen heteroseksualiteit is het probleem.

Alhoewel in feite landen in de hele wereld een groot verschil in leefstijlen kennen, blijkt er één internationale ideologie en principe de basis te zijn waarop landen sociaal georganiseerd zijn: de familie. Of dit nu de kern-familie is, of een wijder familie-verband - het feit blijft dat de mannen regeren binnen de familie en dat vrouwen dienstbaar zijn.

Vrouwen zijn seksueel dienstbaar met hun lichaam, zij zijn dienstbaar met hun fysieke en onbetaalde arbeid in het huishouden, zij zijn dienstbaar in de emotionele steun die zij geven aan leden van de familie, zij zijn lichamelijk dienstbaar in het baren van kinderen. De grote meerderheid van vrouwen in de hele wereld heeft niet voor deze rol gekozen - meestal omdat zij zelfs geen informatie ontvangen dat andere leefstijlen tot de mogelijkheid zou kunnen behoren en vaak omdat wettelijke en sociale beperkingen de poging om een andere leefstijl te volgen bijna onmogelijk maakt. Het probleem van gedwongen heteroseksualiteit is niet alleen een probleem van lesbische vrouwen, alhoewel zij er zeer duidelijk tegen op lopen omdat zij wél anders willen leven, wél zelfbeschikking willen over lichaam en geest.

Gedwongen heteroseksualiteit is het probleem van iedere vrouw die niet de kans heeft gehad om te kiezen wat voor leven zij wil leven : of omdat zij niet eens wist dat er andere mogelijkheden waren, of omdat met haar opleiding en sociale en wettelijke situatie niet in staat was om een keuze te maken.

Gedwongen heteroseksualiteit is het probleem - voor lesbische vrouwen en voor alle meiden en vrouwen in de hele wereld.

De basis principes van de ILIS eisen.

De ILIS eisen zijn gebaseerd op drie basis principes:

1. Ons gevecht tegen diskriminatie - Lesbische vrouwen moeten vrij kunnen zijn

om te leven zoals zij dat zelf willen.

2. Ons gevecht tegen heteroseksisme - het organisatie principe dat ten grondslag ligt aan het onderwijs, gezondheidszorg, arbeid en sociale structuren. De onzichtbaarheid van alternatieve lesbische leefstijlen, de konstante poging om voor te doen alsof vrouwen alleen kunnen leven als gehuwde vrouwen en moeders, dat ieder alternatief is een teken van ziekte of kriminaliteit, is waar de ILIS tegen vecht.
3. Ons gevecht voor sterkere zelf-organisatie - daar wij lesbische vrouwen onze eigen economische en sociale ruimte moeten kreeëren.

Vijf ILIS eisen die gepresenteerd zullen worden in Nairobi:

1. MEIDEN EN VROUWEN HEBBEN ONVOORWAARDELIJK ZEGGENSCHAP OVER HUN EIGEN LIJF.
Dit betekent de vrijheid om hun eigen seksuele voorkeur te ontwikkelen en uit te leven, en de vrijheid om wél of níét kinderen te baren. Ook betekent dit bevrijding van seksueel misbruik, armoede, hongersnood en ziekte.
2. MEIDEN EN VROUWEN HEBBEN HET RECHT OP ONDERWIJS DAT NIET HETEROSEKSISTIES IS.
Dit betekent dat binnen het onderwijs positieve informatie en identifikatiemogelijkheden worden gegeven over lesbische vrouwen en lesbische leefstijlen.
3. LESBIESE MEIDEN EN VROUWEN HEBBEN HET RECHT OP ZELF-ORGANISATIE.
Dit betekent het recht om elkaar te ontmoeten, om te publiceren en te adverteren.
4. ALLE OVERHEDEN MOETEN ZICH ONTDOEN VAN DISKRIMINERENDE WETTEN t.a.v. LESBIESE VROUWEN EN HOMOSEKSUELE MANNEN.
Een start in deze richting is gemaakt binnen de Raad van Europa en het Europees Parlement, en dit moet overgenomen worden door de Verenigde Naties.

5. ALLE OVERHEDEN MOETEN WETGEVING OP HET GEBIED VAN MENSENRECHTEN EN GE-LIJK BEHANDELING AANNEMEN.
Dit om individuen te beschermen tegen diskriminatie op grond van ras, kleur sekse, taal, religie, politieke of andere overtuiging, nationaliteit of sociale afkomst, eigendom, geboorte, seksuele voorkeur of andere status. Het Europees Parlement heeft gesteld dat homoseksuele vrouwen en mannen niet gediskrimineerd mogen worden op de werkplek - dit dient overgenomen te worden en uitgebreid te worden door de Verenigde Naties.

*'Hoezo speciaal mannennummer?
Elk nummer is toch een mannennummer?'*

collectief café
DE SPLINTER
net even anders!

- voor:
- levende muziek
  - cabaret en toneel
  - maatschappelijke activiteiten
  - een goed glas bier

Dominicanenstraat 6 Venlo
(achter C&A)
tel. 077-18066

openingstijden:

dinsdag, woensdag, donderdag vanaf 19.00u
vrijdag, zaterdag, zondag vanaf 14.00u
maandagavond is te reserveren

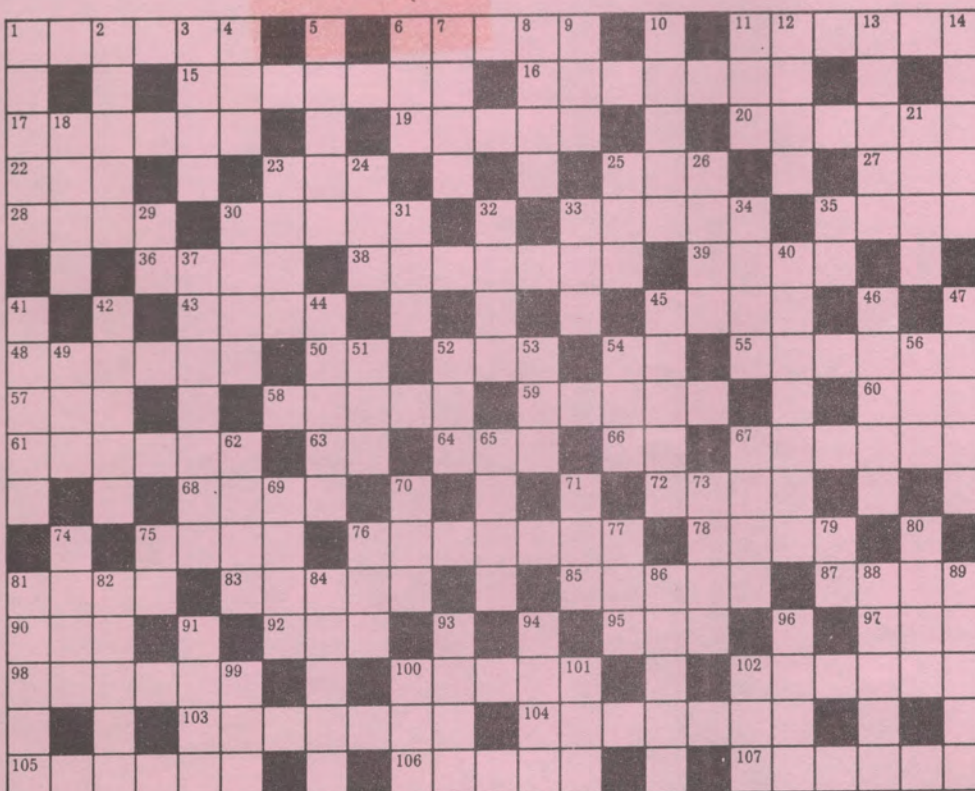

 puzzel 3

Een lastig Kruiswoordraadsel !

Horizontaal : 1 Varkensham met been
6 Practical Joke 11 Feestmaaltijd 15
Bongerd 16 Revolte 17 Want, toch ! 19
Proteïne 20 Bitterheid 22 Noëch 23
Stokstijf ! 25 Kaas-enzym 27 Kunst-
 taal 28 Niet deze schaamte 30 Kind
33 Fatsoensmanieren 35 Reclamelicht
36 Plak 38 Dolwoedend 39 Stroom-op-
 slag-bak 43 Stad in m. Rusland 45 Ge-
 luidloos 48 Spaanse munt 50 Waterni-
 veau 52 Naalddeel 54 Horse-Power 55
 Onware roddel 57 Europ. Satelliet 58
 Amice 59 Lichaamsholte 60 Bid op z'n
 Latijns 61 Lijst v. werkzaamheden 63
 Pijnkreet 64 Loofboom 66 Overdreven
67 Om 't lijfdoen 68 Onvoltooid 72
 Taal (Dicht.) 75 Ondanks 76 Bindmid-
 del v. soepen 78 Vloerzeil 81 Soort v.
 sluis (A'dam!) 83 Indon. vriend 85
 Eng. Paardensportplaats 87 Varkens-
 huidlaag 90 Griekse letter 92 Zoen-
 plek of middel 95 Iepeboom 97 J. Len-
 ferinks Programma 98 Bederven 100
 Beroemd vliegtuig 102 Dageraads-verf-
 kleur 103 Huis met pandjes 104 Nrd.
 Europ. Woelmuis 105 Uniformjas 106 Oud
 Koopvaardijchip 107 Huis van bewa-
 ring.

Vertikaal : 1 Huivering 2 Gezellig
 ouwehoeren 3 Spaanse rivier 4 Omroep-
 stichting 5 Siersteen 6 Voorkeur 7
 Germ. God 8 Drietal 9 Tennistern 10
 Een minnaar in het gebladerte 11
 Soort belasting 12 Tijdperk 13 Kooi
14 Handvat v. strijkstok 18 Puree 21
 Ezau 23 Huisdier met schimmel 24
 Branie 25 Ongedwongen 26 Soort Mu-
 ziek 29 Loofboom 30 Beoordelings-in-
 stituut 31 Jamaica-product 32 Ook zo
33 Hectoliter waren 34 Namelijk 35
 Heden 37 Klein schip (Fig.) 40 Op-
 eisen 41 Platte houten schep 42 Pro-
 vincie-hoofdstad 44 Waterkan 45 Het
 Kleiduiven-schietsen 46 Ant. verwar-
 mings-geval 47 Manier, mode 49 Smal-
 letjes 51 Meer (Muz.) 52 Lofdicht 53
 Waagstuk 54 Geluid om aandacht 56
 Lof 62 Kruidery 65 O. Afrik. watervo-
 gel 67 Voorheen 69 Koraaleiland 70
 Slaghout 71 Tennistern 73 Overal 74
 Leeuw hondje 75 Ja ! 76 Kraan 77 Fi-
 lippijnse vulkaan 79 Rundstuk 80 Me-
 lodietje 81 Zeevisje 82 Uitdrukken
84 Deel v. AchterIndië 86 Smulpartij
88 Uitstekend 89 Dierelijk 91 Ver (in
 samenstellingen) 93 Venetiaanse
 landtong 94 Benelux-bewoner 96 VH
 hoofd van Venetië 99 Vorst 100 Ex-
 eiland 101 Klein hert 102 Angstwek-
 kend

Amuse-toi !

Groetjes

Chris